

káék kertjében a kut kávájáról kis bocinak néztünk. Vastag, fekete foltok voltak a nyakán, homlokán, az öreg Zsáka és a Pista béres tartották két szarvától kemény kötél pányván. Szétfeszítette négy lábát a béresgyermek között s mikor elbődült haragosan, hallottam, amint a Kati cseléd hátrasugta: *bika*.

Jesszus! ez nem boci. — állapítottam meg magamban, pedig a Zsákáéké! Most már mit csináljak vele?

A vén Zsákáról csurgott az izzadság. Láttam, nagy erejébe került a bika lefogása. Felém fordult s vágott a szemével:

— Fogja urfi, itt van! Tartottuk eleget. Most már az urfié, eljátszhatik vele.

Még csak az kellene — gondoltam kiszáradó szájjal és mondani akartam valamit, mert éreztem, hogy mindenkinek rajtam csöng a szeme. Édesapám a filagóriából nézett, édesanyám bizonyosan a konyha ablakából. Ha elsülyedek is, de megfogom a bikát. Hanem még előbb megpróbáltam lélegzeni egyet-kettőt, mert nagyon gyenge voltam.

— Most-most — számláltam magamban, de tovább már nem jutottam, mert valaki megelőzött.

— Boci-i-i — sikította a Marica hugom és baba rokolyájában odabotorkált a bika elé. A Pista béres visszarántotta a kötőféket, a Zsáka is, hanem már késő volt. A bika felbőszült a libegő rokolyácskán és Maricának rontott. Még csak annyit láttam, amint piros ruhájával elterül a porban, aztán odafutottam én is és összeestem.

Reggel anyám beszélte el a többit. Az öreg Zsáka az utolsó percben a bikát legáncsolta. Hozzáértő ember. Ménespásztor volt világéletében. Nem történt semmi bajunk, egyedül nekem, az ijedtségtől. Egyébként nem olyan veszedelmes jószág az a Bokréta, a boci, csak nem kellett volna tőle mindjárt megijedni.

— Na, meglátjátok, ma nem fog megijeszteni.

— Nem ám, — csókoltam meg az édesanyám kezét, — mert ugye édes, még tegnap hazaküldte?

Andor bácsi.

Rejtvények.

Városnév rejtvény.

Arad, Komárom, Sátoraljaujhely, Apahida, Sárszentivány.

Ezeknek a városoknak a nevét úgy forgatjuk, hogy kezdőbetűikből egy megszállott magyar fejedelmi város neve kerekedjék.

Kőrös, Zimony, Ipoly, Sátoraljaujhely, Ákos, Nemere, Irén, Lajta, Igricz, Pécs.

Egy híres hadvezér neve.

Elöl megy a fényeske, utána a fehérke, a szoknyája fel van kötve. Mi az?

Azok között, akik a rejtvényeket helyesen megfejtik, három szép meséskönyvet sorsolunk ki.

A június 4-i számunkban közölt rejtvényeket helyesen fejtették meg huszonhárman, részben helyesen ketten. Jutalomban részesültek a következők: Verő Juszina Donászy F.: Az arany szalamander c. könyvet, Virágh Pista Blaskó M.: Magyar Misi kalandja vörös világban c. könyvet, Zikély Miksa Hentaller M.: Otthon nélkül, haza nélkül c. könyvet kapta. Juszti, Pisti, Misi, ha most kedvezett is nektek a szerencse, ne feledjétek, hogy a szerencse is csak a jókat, bátrakat segíti.

Megérkezett a nyár . . .

Alkony . . . A szobában egyre nő a butorok árnya . . . míg egybe ér mind, sejtelmes felhőmályba . . .

Az ablak alatt esti szellő suhan nesztelen, körülöleli a virágzó rózsafákat . . . csókjaitól illatos szírom eső hull halkán a liliummal szegett gyepszőnyegre . . .

Majd erőre kapva, beleakaszódik fák, bokrok hajló, virágos ágaiba, kacagva hintázza magát egy pillanatig, hogy a másikon már a kerítés résein forogjon át s meglóbálja a rozszant kerek kút kísértetiesen nyikorgó, rozsdás láncát . . .

A kert ajtajánál, a kert alatt hosszú sorokban buzavirágkék iriszek bólogatnak lassan, almodozva . . .

Leszáll az este . . . sűrű fekete leple libben . . . elhal a legkisebb nesz is, feszült várakozássá merül a csend . . .

Valami készül . . . Fű, fa, virág, mintha figyelne . . . mintha most érne tudássá a sejtés, pattanna ki a titkok titka . . .

Délről új szelek jönnek, fáradt, meleg lehelletük elbágyasztja a kert virágait, dus lombok alatt maradék szirmok pergenek szét a fűben.

Az ambituson nyitva felejtett ajtó csapódik . . . A felbukkanó hold gyémánt porral hinti be az utat . . .

Babylon felé, mint apró örömtűzek, lámpások gyúlnak . . .

A kertek alatt most bucsuzik a Tavasz . . . Szőke S.

Az öreg Szeged.

Mulatóhelyek és egyebek.

Irta: Cserzy Mihály.

(Folytatás.)

(22.) A szegedi nép, akár az alsó, akár a középosztályt tekintjük, részint szokásból, részint tradícióból mindig *borivó* volt. Az ösfoglalkozás pedig mindig sok időt engedett az embereknek a tétlenségre, amit egyéni hajlamból is mulatozással, olykor tivornyázással kellemessé iparkodtak tenni. Az általános borkedvelésnek s korcsmabajárásnak az is oka volt, hogy sok szegedi gazdának volt már akkor is szőlője itt a kultúra alá fogott homokbuckákon és lenn, a Szerémségben is. Ezek a termést nem bírván házi-szükségletként teljesen elfogyasztani, egy részét eladták másoknak, kik üzérkedtek vele. Egyesek fölfuvarozták Lengyelországba, Sziléziába s ott értékesítették tisztességes haszonnal, mások még korcsmát nyitottak és ott mérték el meszelyenkint, később de-cinkint.

Felsővárosan, ahol az őslakosság nagy pénzkereseti hajósokból, halászbokból, molnárokból és gazdálkodókból került ki, számra nézve a legtöbb korcsma volt. A Maros-utóban például — mely összekötő út volt Szeged és Tápé között, továbbá kompiárás révén a torontáli községek között — alig volt ház, ahol korcsma ne lett volna. Így az elején egymás mellett volt a három *Kátai* korcsma, átellenben a *Kiskaszinó*, mellette a „*volt kaszinó*”. Azután sorba egymásután a híres szépségű *Biacci* Rozi, ahol a vízi molnárok mulattak és meszely-számra itták a fekete-kávét. *Szabó* Jósának a *Hajóhoz* címzett korcsmája, akinek igen ügyes felesége, a törzsvendégek által be-cézett „*sógor asszony*”, híres konyhát tartott. Pom-

pás ételek, igen finom ecetes, fokhagymás sülttel és halkocsnya került a napnak bármely szakában a linoleum-vászonnal leterítetett korcsmaasztalokra a vendégek elébe. Jó bor is volt a korcsmában. Egyfajta, izletes, tiszta bor, melyet Kátai uram méretett, mint saját szőlőjének a termését. Büszke volt Kátai uram a bora „böcsületére”, ezért csak olyan embert engedett a korcsmájába, leginkább itcsés-nek, aki nem „keresztelte” meg a bort vízzel és maga is sokat adott arra, hogy a „házban” jó bor legyen.

Ide leginkább hajósok és halászok jártak. A szoba mennyezetéről egy miniatűr tiszai bögőshajó lógott le, mint szimbólum. Továbbá *Csányi Ágó* (ma *Zombori Ferdi*) jónevű korcsmája, ahol tiszai halászok főzték a finom, illatos halpaprikást és itták rá a mély pince jó borát. *Kotogány Gyuri* korcsmája, mely állandóan hangos volt a sóhordóktól és egyéb munkásoktól. *Klivinyi Rozi* tágas ivója, melyben a hajóácsok, superok kergették el fejük fölül but és a bánatot muzsikaszó mellett. Sokszor megtörtént, különösen szombat este, hogy az egész utca hangos volt a cigányzenétől. Minden korcsmában egy-egy banda (közte sok „koca-banda” is, ami három-négy cigánygyerekből állt) játszott. De átszállt a nóta a másik utcákból is. A „kutyaszorító-közön” *Biacsi ángyó* híres mulatójából hétköznapiokon is kizengett az akkor divatos öreg nóta:

Tisza partján elaludtam,
Jaj de szomorút álmodtam
Megálmodtam azt az egyet
Rózsám elszakadok tőled.

Azután *Hubert Tóni* híres *csöpgő-csárdájából* is kisírt olykor a klárinét vagy a cimbalom élesen ugató hangja. Ez a *Csöpgő-csárda* egy árvíz előtti épület. A magos vízállás folytán vályogfalai átnedvesedtek és a ház egyszer csak leroskadott. Mint elnyűtt öreg kállap nehezedett a falakra a tető. A gazdája ekkor — talán az érdekesség kedvéért is — fölerősítette a falakat és meghagyta a rozszant csárdát a maga eredetiségében. A padmalyára — mivelhogy alacsony volt a szoba — négyszegletes lyukat vágatott szellőztetés okáért. És a tetőzet pár zsindelyét is úgy mesterkeltette ki, hogy azokat madzag segítségével félre lehet húzni s a füst kitódulhatott a korcsmaszobából. Furfangos ötlet, igazi magyar észjárásra vall.

A Tisza partján is ugyszólván egymást érték a korcsmák. Ezek voltak az úgynevezett „halász-csárdák”, ahol minden időben lehetett főtt- és sülttalat kapni. Igazi csárda típusuk is volt. Léccel elkerített „söntés”, falán a nagy deszkatabla, melyre a „kontó” krétázta föl a gazda, hogy hamarabb „lekvittelje” tartozását az adós. A söntésben a fehér kendővel leterített nagy boroskanecsó, a polcokon az üvegpoharak. Az ivóban a nehéz tölgyfaasztalok, székek, padok, sötétzöldre festve, hogy ne látszon rajtok a piszok. (A könyöklés helye azonban mindenütt ott volt). A mennyezetről lelógó petróleumlámpa. Néhol bádorgó fabrikált tüskös ponty, mint szimbólum. Legrégibb „halász-csárda” volt a szelidnézésű jámbor *Gajdácsi-bácsi* korcsmája, ahová (meg volt az oka — miért) városi előkelő tisztviselők és az uri-dalárda aranyifjúságának kiválasztottjai jártak. A keményfalócsás és sötétzöldre festett hosszú asztalok mellett a gyérvilágítású ivóban (melyben még más karbunkulusok is világítottak néha észbontó fénnel) bezzeg hajnalokig is elmulatozott; el-eldalolgotott a társaság.

Egy ilyen „kirándulás” alkalmával *Bokor Pali* — a város érdemes h. polgármesterének kellemetlen epizódja akadt. A mai *Stefánia-sétány* tájékán,

ahol akkor a rakpartot építették az olasz munkások, három „dígó” a hajnali szürkületben megtámadta. *Bokor Pali* akkor a város legerősebb atlétája és versenyrejáró tornásza volt (a hüvelykujjával könnyen lekanyarított egy szeletet az asztal márványszéléből), mosolyogva nézte a briggantikát, aztán, mint a lapdát, egymás után dobálta le őket a nagy bazaltkövek közé a Tisza szélére. Attól fogva se mertek az olasz munkások magyar emberbe beleakaszzkodni.

Később keletkezett *Onozó Poldi*, *Novák, Bagics Rozál*, *Somogyi* szűrszabó, a vashid mellett *Berkes* korcsmája. Felsővárosban a híres *Báló János* vendéglője, ahol olyan halat főztek — mint *Don Dugó*, a kiváló halszakértő és városi halász-speciálista, ugyanis, mint műkedvelő picéző mondta — hogy „megszophatta az ember utánna mind a tiz ujját . . . Nem is volt csoda. *Bálóné* a szépséges *Gajdácsi Rozika* volt, aki később megalapította Budapesten a kegyelmes urak által látogatott „Bálónét” (nem ugyan ötlet, hanem a vendéglőt), mely élő reklámként szolgált a „szögedi halászlének”.

És utánuk következtek a ma is meglevők. Különösen hetivásáros napokon reggel négy órától este kilencig, tizig állandóan zsufolva voltak ezek a halászcserdák. A pityóka pálinka után már halat evett a bánátí rác és a sváb paraszt. A „brugók”, az ezüstkétkoronás nagyságu réz kétgarasos — négy krajcáros — szakajtó-számra gyűlt össze a söntés padkáján.

(Folyt. köv.)

Főszerkesztő KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY.

Felelős szerkesztő: FETTER GYULA.

Felelős kiadó: CSANÁDY GYÖRGY.

Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. Deák-tér 1., II. e

KORZÓ-MOZI

Telefon: Igazg. 455. pénztár 11—85.

Junius 19—24-ig, hétfőn és kedden:

Lábnélküli ember.

Szenzációs amerikai történet 7 felvonásban.

A tüzes vas.

Regényes történet 7 felvonásban.

Szerdán és csütörtökön:

Patkányok.

Egy bérház története 5 felvonásban.

Szerenád a sivatagban.

Színmű 6 felvonásban.

Pénteken, szombaton és vasárnap:

John Bull a gólyalób.

Izgalmas kalandor dráma 6 felvonásban.

Égő poklon keresztül.

Kalandor regény 5 felvonásban

Jó madarak klubja.

Vígjáték 2 felvonásban.

Előadások hétköznap 6 és 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

